

Rovdata
Postboks 5685 Sluppen
7485 Trondheim

Saksbehandler: Petter Wabakken
Telefon: +47 97044518
Deres ref:
Vår ref: 17/02289
Dato: 10.05.2020

Feltkode endret

ULV I NORGE PR. 30. APRIL 2020 FORELØPIGE KONKLUSJONER FRA BESTANDSOVERVÅKING VINTEREN 2019-2020

RAPPORT 4

Bakgrunnen for denne foreløpige statusrapporten om ulv i Norge er pågående og mangeårige felles svensk-norske bestandsregistreringer av ulv i vinterhalvåret. Resultatene er foreløpige og gir et sammendrag over det som er dokumentert og kartlagt om ulvens status i Norge vinteren 2019-2020. Resultatene i denne rapporten bygger på systematiske sporinger av ulv på snø gjennomført av Statens naturoppsyn (SNO) og Høgskolen i Innlandet, DNA-analyser ved Rovdata av innsamlet genetisk materiale, informasjon om døde ulver og mer tilfeldige ulvemeldinger som er kvalitetssikret og kan skilles fra andre ulver på annen måte, der alt er innlagt i Miljødirektoratets Rovbase. Pågående registreringer av ulv er en del av Det nasjonale overvåkingsprogrammet for store rovdyr i Norge.

Når det gjelder ulver med tilhold på tvers av riksgrensen har länsstyrelsene vært ansvarlige for sporingene på svensk side, mens DNA-analyser av svensk innsamlet genetisk materiale er gjennomført av Grimsö forskningsstation DNA-lab ved Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Alle svenske opplysninger om ulver som er påvist på begge sider av riksgrensen er også tilgjengelig i den felles skandinaviske Rovbasen ved Miljødirektoratet.

Mer detaljer om bakgrunn og metodikk som brukes i ulveregistreringene finnes i den offisielle sluttrapporten fra forrige vinter: Svensson m.fl. 2019: Bestandsovervåking av ulv vinteren 2018-2019. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia, 1-2019, 54s. Rovdata, Viltskadecenter og Høgskolen i Hedmark. Denne og andre årlig utgitte statusrapporter fra perioden 1998-2018 er tilgjengelige på hjemmesidene til Rovdata (<http://www.rovdata.no>), Høgskolen i Innlandet (www.inn.no), Det Skandinaviske Ulveforskningsprosjektet - SKANDULV (<http://www.slu.se/skandulv>) og Viltskadecenter (SLU) (<http://www.slu.se/viltskadecenter>). Når det gjelder metoder som blir brukt i registreringene henvises også til felles svensk-norske instruksjoner ved Rovdata (<http://www.rovdata.no/Instrukser.aspx>). For grenserevirene ble registreringene også koordinert og vurdert i samarbeid med tilsvarende ulveregistreringer i Sverige. Sluttrapporten med endelige konklusjoner om bestandsstatus for ulv i Norge og totalt i Skandinavia vinteren 2019-2020 er planlagt ferdigstilt i felleskap med svenske kollegaer til 1. juni 2020.

Postadresse:
Høgskolen i Innlandet
Postboks 400
2418 Elverum

postmottak@inn.no
<http://www.inn.no>
Org.no. 918 108 467

Telefon:
+47 62 43 00 00
Telefaks:
+47 62 43 00 01

Antall ulver

For registreringssesongen 1. oktober – 31. mars 2019-2020 ble det dokumentert totalt 103-106 ulver i Norge, hvorav 56 med helnorsk tilhold og 47-50 med tilhold på begge sider av riksgrensen (Tabell 1). Når de 13 ulvene (hvorav én i et grenserevir) som er kjent døde i samme periode blir trukket fra, er det i vinter påvist totalt 90-93 ulver med enten helnorsk tilhold eller med delvis tilhold i Norge, de sistnevnte oftest i revir på tvers av riksgrensen (Tabell 1, Figur 1). Dette er tilnærmet samme antall som de 86-89 ulvene som pr. april forrige vinter ble påvist med helt eller delvis tilhold i Norge etter at 17 avlivede da var fratrukket.

Ulv i fylker uten ulvesone

Utbredelsen av ulv i Norge i vinter var i hovedsak konsentrert til innenfor ulvesonen (5 % av Norges landareal). Utenfor fylkene med ulvesone ble det påvist totalt tre enslige ulver, hvorav to ble felt i løpet av vinterens registreringsperiode (Tabell 1). Den ene som ikke ble felt, ble for andre vinteren på rad registrert i Vestland fylke, i Fjaler og Hyllestad kommuner ytterst i Sognefjorden.

Antall ulverevir

Med unntak av ett revirmarkerende par, i Spekedalen nordøst i Innlandet fylke, ble alle vinterens ulverevir av flokker (familiegrupper) og revirmarkerende par påvist med fullstendig eller delvis tilhold innenfor norsk ulvesone (Tabell 1, Figur 1). Sammenlignet med status pr. april forrige vinter (2018-2019) ble det nå i vinter (2019-2020) påvist det samme antall familiegrupper med helt eller delvis tilhold i Norge (11). Når det gjaldt antall revirmarkerende ulvepar sammenlignet for de to vintersesongene, ble det ett par mindre enn i fjor vinter, med en reduksjon fra 10 til 9 dokumenterte par med helt eller delvis tilhold på norsk side av riksgrensen (Figur 1). Begge vintre ble det i tillegg registrert ett usikkert ulvepar i ulvesonen. For de to siste sesongene var det totale antallet ulverevir av flokker eller par med helt eller delvis tilhold i Norge med andre ord stabilt.

Antall ynglinger av ulv i Norge og grenserevir i 2019

I gjeldende registreringssesong, vinteren 2019-2020 (1. oktober – 31. mars), ble det bekreftet at valpekull av ulv var født i seks helnorske og fem grenserevir i 2019 (Tabell 1). Tilsvarende antall ynglinger i 2018 var henholdsvis fem og seks valpekull. Når Stortingets beregning av bestandsmål for ynglende ulv legges til grunn, der yngling i grenserevir er satt til 0,5 for hvert land, tilsvarer dette tilnærmet samme antall ynglinger av ulv i Norge som året før, beregnet til svak økning fra 8,0 valpekull i 2018 til 8,5 valpekull i 2019, inkludert norske andeler av grenserevir begge år.

Dokumentert døde ulver

Etter at ulven hadde vært fredet i mer enn 30 år, ble det åpnet for lisensjakt (kvotebestemt jakt) på ulv i Norge for første gang vinteren 2004-2005. Deretter har lisensjakt vært den vanligste registrerte dødsårsak for ulv i Norge i vinterhalvåret. Vinteren 2019-2020 ble det for første gang ved lisensjakt i norsk ulvesone avlivet en ulvflokk bestående av både valper og begge foreldredyrene i et revir som lå fullstendig innenfor sonens grenser.

Vinteren 2019-2020 ble det felt færre ulver i Norge ved lisensjakt enn i forrige vintersesong (Figur 2). Totalt ble ni ulver felt under vinterens lisensjakt (Tabell 1), i fylkene Innlandet (6), Viken (1), Agder (1) og Trøndelag (1). Ytterligere to ulver i Spekedalsparet ble avlivet ved skadefelling, én ulv ble trafikkdrept og for én ulv er dødsårsaken ikke endelig avklart.

Bestandsutvikling for norsk delbestand

Når det gjelder bestandsutviklingen for ynglende, stasjonære ulver og antall registrerte valpekull, var norsk delbestand tilnærmet stabil eller i svak vekst i de 17 vintersesongene 1998/99-2014/15. Deretter ble det registrert en markert økning i antall ynglinger i norsk delbestand de påfølgende 3 sesongene (2015/16-2017/18), for så å bli noe redusert de to siste vintrene (2018/19-2019/20), spesielt når det gjaldt antall valpekull i helnorske revir (Figur 3). Der ble det nå i vinter registrert seks slike, i motsetning til rekordvinteren for to år siden (2017-2018), da det ble registrert åtte valpekull født i helnorske revir i 2017 (Figur 3).

Stortingets nåværende bestandsmål for ulv i Norge er 4-6 årlige ynglinger, hvorav minst tre av valpekullene skal være i helnorske revir. De siste 22 årene har bestanden av ulv i Norge ligget både under og over dette bestandsmålet. I 11 av registreringssesongene (inkludert i 10 av de første 11 vintrene) lå delbestanden under målet, de siste fem sesongene har norsk delbestand ligget over bestandsmålet og i de seks resterende lå delbestanden innenfor rammene av Stortingets nåværende bestandsmål (Figur 3).

Med vennlig hilsen

Petter Wabakken
Prosjektleder
Høgskolen i Innlandet
Fakultet for Anvendt økologi,
Landbruksfag og Bioteknologi
Evenstad
2480 Koppang
Telefon: (+47) 97044518
E-mail: petter.wabakken@inn.no

Erling Maartmann
Feltkoordinator
Telefon: (+47) 48112070
E-mail: erling.maartmann@inn.no

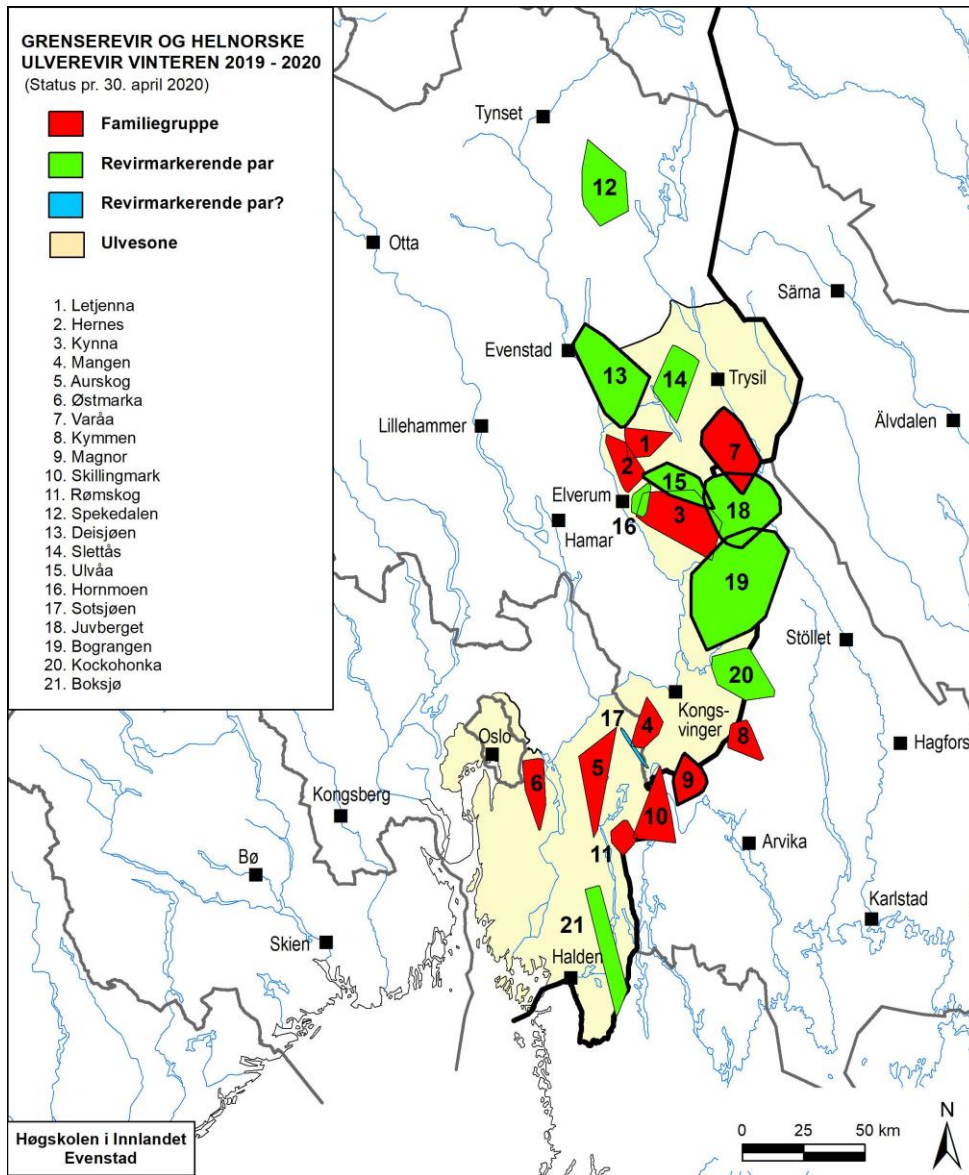
Kristoffer Nordli
Feltkoordinator
Telefon: (+47) 41907877
E-mail: kristoffer.nordli@inn.no

Feltkode endret

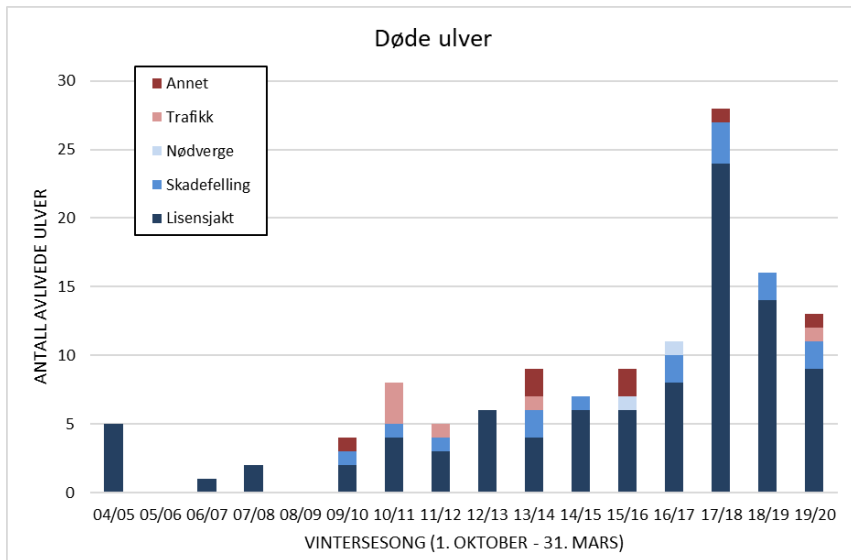
Tabell 1. Ulv foreløpig dokumentert i Norge pr. 31. mars vinteren 2019-2020 med helnorsk tilhold (56) eller med tilhold på begge sider av riksgrensen (47-50). Antall valpekull født i 2019 og som hittil er dokumentert i den årlige felles skandinaviske overvåkingsperioden 1. oktober – 31. mars er også vist.

REVIR/ område	Revir nr	LAND	FYLKE/LÅN	Sosial status 2019-20	Kull i 2019	Foreløpig ant. ulver
Letjenna	1	N	Innlandet	Familiegruppe	Ja	5 ¹
Hernes	2	N	Innlandet	Familiegruppe	Ja	4
Kynna	3	N	Innlandet	Familiegruppe	Ja	9 ²
Mangen	4	N	Viken/Innlandet	Familiegruppe	Ja	6
Aurskog	5	N	Viken	Familiegruppe	Ja	5
Østmarka	6	N	Viken	Familiegruppe	Ja	6
Varåa	7	N/S	Innlandet/Värmland	Familiegruppe	Ja	5-7
Kymmen	8	S/N	Värmland/Innlandet	Familiegruppe	Ja	9
Magnor	9	S/N	Värmland/Innlandet	Familiegruppe	Ja	6-7
Skillingmark	10	N/S	Viken/Innl/Värmland	Familiegruppe	Ja	5
Rømskog	11	N/S	Viken/Värmland	Familiegruppe	Ja	6
Spekedalen	12	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2 ³
Deisjøen	13	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei?	2 ⁴
Slettås	14	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2
Ulvåa	15	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2
Hornmoen	16	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2
Sotsjøen	17	N	Viken/Innlandet	Revirmark. par?	Nei	2
Juvberget	18	S/N	Värmland/Innlandet	Revirmark. par	Nei	2
Bograngen	19	N/S	Innlandet/Värmland	Revirmark. par	Nei	3 ⁵
Kockohonka	20	N/S	Innlandet/Värmland	Revirmark. par	Nei	2
Boksjø	21	N/S	Viken/V Götaland	Revirmark. par	Nei	2
Gauldalen		N	Trøndelag	Ikke stasjonær?	Nei	1 ⁶
Femund-Kongsvinger		N/S	Innl/Värml/Dal/Jämtl	Ikke stasjonær	Nei	1 ⁷
Fjaler-Hyllestad		N	Vestland	Stasjonær	Nei	1
Trysil SØ		N	Innlandet	Ikke stasjonær?	Nei	1
Ljusdal-Aurskog-Elverum		N/S	Viken/Innl/Gävleborg	Ikke stasjonær	Nei	1
Letjenna-Norrköping		N/S	Innl/Dalarna/Örebro	Stasjonær	Nei	1
Løten-Våler		N	Innlandet	Stasjonær?	Nei	1 ⁸
Krødsherad-Randsfj. V		N	Viken/Innlandet	Ikke stasjonær	Nei	1 ⁹
Eidskog-Aurskog		N	Innlandet/Viken	Ikke stasjonær	Nei	1
Gran-Dokka-Sverige		N/S	Innl/Värml/Västml	Ikke stasjonær	Nei	1 ¹⁰
Brännan		N	Viken	Stasjonær?	Nei	2 ¹¹
Spydeberg-Årjäng		N/S	Viken/Värmland	Ikke stasjonær	Nei	1
Hobøl-Säffle		N/S	Viken/Värmland	Ikke stasjonær	Nei	1
Rødnes-Säffle		N/S	Viken/Värmland	Ikke stasjonær	Nei	1
Kvinesdal		N	Agder	Ikke stasjonær?	Nei	1 ¹²
Totalt (inkl 13 døde)						103-106

1. Fire ulver (lederparet og to årsvulper) avlivet ved lisensjakt i Åmot kommune 01.01.2020.
Flokken var opprinnelig på seks dyr, men en ett-åring utvandret (Letjenna-Norrköping) og ble stasjonær i Sverige.
2. Hannulv fra Kynna-reviret trafikkdrept i Våler kommune 22.01.2020.
3. Paret avlivet ved skadefelling i Rendalen kommune 20.11.2019.
4. Den opprinnelige hannen i paret ikke påvist siden oktober. Fra sist i mars: GPS-merket finsk-russisk ny hann i paret.
5. Tispe i paret, GPS-merket av SKANDULV, funnet død i Åsnes kommune 05.01.2020. Ny tispe påvist senere.
6. Hannulv avlivet ved lisensjakt i Holtålen kommune 16.02.2020.
7. Finsk-russisk ulv, GPS-merket av norsk forvaltning. Flyttet ut av samisk tamreinområde. Ny partner i Deisjøreviret.
8. Hannulv avlivet ved lisensjakt i Våler kommune 12.12.2019.
9. Hannulv avlivet ved lisensjakt i Krødsherad kommune 05.01.2020
10. Hannulv avlivet ved lisensjakt i Nordre Land kommune 16.02.2020
11. Ledertispe i tidligere Brännan-reviret og ett tispe-avkom.
12. Hannulv avlivet ved lisensjakt i Kvinesdal kommune 18.12.2019.

Figur 1. Utbredelse av helnorske og svensk-norske ulverevir med familiegrupper og revirmarkerende ulvepar som er kartlagt pr. 30. april vinteren 2019-2020. De oppgitte revirgrenser er minimumsgrenser og tykk ytterkant angir revir hvor minst én ulv hadde GPS-sender i registreringsperioden.

Figur 2. Antall ulver som er dokumentert døde i Norge de siste 16 registreringssesongene i vinterhalvåret (1. oktober – 31. mars) etter at det ble åpnet for lisensjakt i januar 2005. Dødsårsakene er fordelt på lisensjakt, skadefelling, nødverge, trafikk og andre dødsårsaker.

Figur 3. Bestandsutvikling av ulv i Norge inklusive grenserevir, illustrert som antall valpekull (ynglinger) og totalt antall ulver med helnorsk tilhold og de med tilhold på begge sider av riksgrensen (stiplede linjer; min-max), som er talt opp de enkelte vintrene i 22-årsperioden, 1998/99 – 2019/20. Antall individer som er avlivet eller på annen måte funnet døde de enkelte vintrene er ikke fratrukket.